

Extrait de : De Nieuwe Gazet
Geknipt uit : Antwerpen
Date :
Datum :

26-10-1973

NOG KUNST. TE PARIJS

Wierook voor een ketter

Jean Dubuffet: een kale schedel, een brede vlezig mond vol gouden tanden, wallen onder de ogen, de apostel van l'art brut. Op de kleurenfilm heeft hij het over het onderscheid tussen l'art culturel en l'art brut en over de weigering om een verschil te maken tussen normaal en gestoord. Het duurde een hele tijd eer deze voormalige wijnhandelaar toegang vond tot de galerijen en de kolommen van de kunstkritiek. Sindsdien heeft hij willens nillens meegewerkt aan de vestiging van een image: Dubuffet, de ketter, de vernietiger, de verguizer.

In de periode toen hij zijn zakken ging vullen met doodgewone stenen, toen hij het schilderoppervlak ging vereenzelvigen met het gezicht van de aard, de grond, de textuur van het ongevormde, had hij als doel de vernietiging van de vorm, van de kunst als vorm, van de culturele kunst. En op dat ogenblik was alles hem welkom, liet hij zich leiden door de meest banale gegevens, stond hij volop aan de zijde van diegenen die vanuit hun «gestoordheid» ongestoord vertaalden, maakten, kunst in de oerstaat voortbrachten. Het is de tijd dat hij versleten wordt voor viezerik. In het Frans zou men geneigd geweest zijn te zeggen: il peint avec de la merde. Daar ging het eigenlijk om, dat was zijn manier om de culturele kunst van haar officiële luiers te ontdoen. En dan wordt het moeilijk de stank te negeren.

Het lot heeft gewild dat deze anti-kunstenaar met de lofropet ingehaald werd in het Guggenheim te New York. De opstelling in het Grand

Palais (tot 20 december) is daar zoniet de uitloper, dan toch de bijna getrouwe herhaling van, met dit verschil dat de ruimten van het Grand Palais meer plaats boden voor de monumentale stukken uit de laatste jaren. Of hoe het met de meest verstokte vrijgezel verkeerd kan aflopen. Op dat ogenblik klinken de uitspraken over l'art culturel een weinig vals, hoe goed de bedoelingen van Dubuffet ook mogen zijn. Hij werd door de feiten achterhaald. Of

weer een bewijs dat de tijd van de erkenning sneller loopt dan de tijd van de weigering. De catalogus in groot formaat, op stevig geglansd papier, omvat 188 bladzijden. Teksten van Blaise Gautier, de motor van het C.N.A.C., van Thomas M. Messer, directeur van het Guggenheim, en van Dubuffet zelf, naast de talrijke afbeeldingen in kleur en in zwart-wit, maken van het boek een gedenksteen. Dubuffet heeft zijn retrospectieven op zak. Het wachten te Parijs is

op 2 november, datum waarop zijn «Coucoubazar» uit Amerika in het Grand Palais zal aanbellen.

In de kunst kan alles dienen, zegt Dubuffet en die woorden klonken na toen ik op de laatste dagen van de Biennale de Paris door de zalen van beide Musea voor Moderne Kunst wandelde. Geen Belgen, dat wisten wij. En dat de inrichting van deze jongerensabbath niet van een leen dak gelopen was, wisten wij half. Ik denk liever niet aan Kassel. Te Parijs werkt veel na van hetgeen op conceptueel gebied gepresteerd werd. Er zijn ook sociaal geëngageerden, zoals de Brigada Ramon Parra uit Chili, die zich verontschuldigen liet wegens de gekende omstandigheden: dia's spreken van muurschilderingen, volkskunst, zoals in Cuba. Er zijn de stilten die dreigend aanzwellen zoals bij de personages op de knieën van John Davies. De Düsseldorfers zijn bijzonder actief in de exploratie van werkelijkheid en fictie, met een hang naar het surrealisme van de beginjaren. Kawaguchi werkt met gehelmzinnige elektrische schakelingen, hij tekent het landschap van de elektromagnetica. Anne en Patrick Poirier kregen een ruime zaal toegewezen om er op schaal de antieke stad Ostia tot in de kleinste bijzonderheden neer te zetten: indrukwekkend. De grafmonumenten van Karin Raeck zijn echter dan echt, zij voeren het spel van de dood op. Edna Renouf moet het hebben van de strikte opbouw in reeksen van punten en streepjes. Marc Poinot maakte een enquête over de artistieke activiteit in de wereld, land per land. De lijvige catalogus geeft daarvan een verslag. De Biennale heeft opnieuw haar intriede gedaan in de officiële arena, misschien is dat de verklaring voor het ontbreken van de scherpe kanten.

A. MERCKX.